

АНОТАЦІЯ

***Таргоній І. В.* Формування толерантності студентів педагогічних коледжів у позааудиторній діяльності. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.**

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки. Рівненський державний гуманітарний університет, Рівне, 2020 рік.

Дисертація є комплексним дослідженням актуальної педагогічної проблеми формування толерантності студентів педагогічних коледжів у позааудиторній діяльності, що знайшло відображення в теоретичному обґрунтуванні й експериментальній перевірці педагогічних умов формування толерантності студентів педагогічних коледжів у позааудиторній діяльності.

На засадах міждисциплінарного аналізу досліджуваної проблеми уточнено сутність понять: «толерантність», «толерантність студентів педагогічних коледжів», «формування толерантності студентів педагогічних коледжів».

Уточнено сутність поняття «толерантність» як складного особистісного морального утворення, яке характеризується здатністю людини сприймати без агресії існування інших ідей, поглядів, переконань, звичок; виявляється в терпимому ставленні до іншої людини, емпатійності, довірі, співпраці, здатності до діалогу з іншими; спрямованості на конструктивне розв'язання конфліктних ситуацій.

Розглянуто «толерантність студентів педагогічних коледжів» як важливу професійну якість майбутнього педагога, що виявляється в активній моральній позиції та готовності до конструктивної взаємодії з іншими учасниками педагогічного процесу; характеризується виявленням гуманності, терпимості, доброзичливості, спрямованістю на вирішення конфліктних ситуацій в професійній сфері на ненасильницькій основі.

Сутність поняття «формування толерантності студентів педагогічних коледжів» розглядається нами як спеціально організований процес, в основі якого – сприйняття іншої людини як цінності; прагнення до співробітництва як позитивного способу взаємодії з людьми, спрямований на розширення

інформаційного поля з проблеми толерантності, формування толерантної свідомості та досвіду толерантної поведінки, розвитку здатності до самовдосконалення та професійної реалізації майбутніх педагогів.

Схарактеризовано потенціал позааудиторної діяльності педагогічних коледжів у контексті проблеми формування толерантності студентів, а саме: залучення студентів педагогічних коледжів до позааудиторної діяльності створює можливості до неформального спілкування у малих групах, що сприяє розвитку емпатії; виявленню рис толерантної особистості; розширює межі навчальної діяльності, надає можливість наставникам студентських груп здійснювати систематичний моніторинг рівнів сформованості толерантності студентів педагогічних коледжів; використовувати різноманітні форми і методи формування толерантності у зазначеного вище контингенту здобувачів вищої освіти, що дозволяє розвивати в них вміння вступати в діалогічне спілкування, взаємодіяти, знаходити способи попередження та розв'язання конфліктів.

Визначено критерії і показники сформованості толерантності студентів педагогічних коледжів: когнітивний (наявність знань про сутність феномена «толерантність»); знання про якості толерантної особистості; усвідомлення існування меж толерантності); емоційно-ціннісний (розвинена емпатія; мотивація на виявлення якостей толерантної особистості; прагнення до діалогічного спілкування); поведінковий (виявлення гуманності, терпимості, доброзичливості, чуйності, самовладання; уміння взаємодіяти, співпрацювати та вступати в діалогічне спілкування; знаходити способи попередження та розв'язання конфліктів); а також визначено та схарактеризовано рівні (високий, середній, низький) сформованості толерантності студентів педагогічних коледжів. На основі визначених критеріїв і показників охарактеризовано рівні (високий, середній, низький) сформованості толерантності студентів педагогічних коледжів.

Результати констатувального етапу експерименту засвідчили, що більшість студентів педагогічних коледжів (41,35 %ЕГ та 38,45% студентів КГ) виявили низький рівень сформованості толерантності.

Проведений аналіз результатів констатувального етапу дослідження дозволив дійти висновку про необхідність теоретичного обґрунтування та експериментальної перевірки педагогічних умов формування толерантності студентів педагогічних коледжів у позааудиторній діяльності.

На основі аналізу виховної практики, результатів констатувального етапу експерименту та використання методу експертного оцінювання було визначено та теоретично обґрунтовано такі педагогічні умови формування толерантності студентів педагогічних коледжів у позааудиторній діяльності: розроблення авторської програми виховних годин для студентів педагогічних коледжів «Крокуємо до толерантності»; залучення студентів педагогічних коледжів до участі в студентському самоврядуванні, спрямованому на формування толерантної поведінки; організація та проведення занять для наставників студентських груп «Формуємо толерантність майбутніх педагогів».

Реалізація *першої педагогічної умови* передбачала розробку та впровадження авторської програми виховних годин для студентів педагогічних коледжів «Крокуємо до толерантності», основні завдання якої передбачали: розширення в студентів інформаційного поля з проблеми толерантності; розвиток емпатії; виховання гуманності, доброзичливості, чуйності, терпимості до інших людей, поваги до їхньої індивідуальності, традицій, історії, культури; формування вмінь співпрацювати та вступати в діалогічне спілкування; знаходити способи попередження та розв'язання конфліктів; конструктивної взаємодії з іншими людьми; сприяння формуванню досвіду толерантної поведінки.

У процесі реалізації зазначеної програми використовували різноманітні форми роботи, серед яких: тематичні бесіди, тренінгові заняття, майстерня спілкування, вікторини, підготовка повідомлень, роз'яснення проблемних ситуацій, обговорення прочитаних книг, висловлювань про толерантність, відеопрезентація, демонстрація та обговорення фільмів, інсценування, робота в малих групах, індивідуальні консультації; а також методи: розповідь, пояснення, переконання, бесіда, дискусія, приклад, справи, педагогічна вимога, суспільна

думка, створення виховуючих ситуацій, мозковий штурм, метод проектів, рольові та імітаційні ігри.

Реалізація другої педагогічної умови – залучення студентів педагогічних коледжів до участі в студентському самоврядуванні, спрямованому на формування толерантної поведінки – сприяла створенню можливостей для неформального спілкування студентів у малих групах, виявленню терпимості, гуманності, доброзичливості, чуйності, розвитку емпатії; упровадженню конкретної програми дій, спрямованої на проведення диференційованої роботи із студентами, які виявили різні рівні сформованості толерантності; уможливила систематичне діагностування рівнів сформованості толерантності студентів педагогічних коледжів; використання різноманітних форм, методів й прийомів формування толерантності; сприяла розширенню педагогічного кругозору, удосконаленню вмінь взаємодіяти, співпрацювати, вступати в діалогічне спілкування, знаходити способи попередження та розв'язання конфліктів.

Реалізація третьої педагогічної умови передбачала організацію та проведення занять з наставниками студентських груп «Формуємо толерантність майбутніх педагогів», завданнями яких було: сприяти формуванню емоційно-ціннісного ставлення наставників студентських груп до проблеми формування толерантності студентів педагогічних коледжів; поглибити знання наставників студентських груп про сутність феномена «толерантність»; сутність понять «толерантність студентів педагогічних коледжів», «формування толерантності студентів педагогічних коледжів»; особливості формування толерантності цього контингенту здобувачів вищої освіти; розширити знання наставників студентських груп про педагогічну толерантність; актуалізувати проблему формування толерантності студентів педагогічних коледжів; забезпечити наставників студентських груп методикою діагностування рівнів сформованості толерантності студентів педагогічних коледжів; розкрити педагогічні можливості різноманітних форм, методів і прийомів формування толерантності студентів; оволодіння наставниками студентських груп уміннями толерантної взаємодії.

Під час занять було проведено лекції, творчу майстерню для наставників студентських груп, круглий стіл, заняття-практикуми. Така цілеспрямована робота з педагогами сприяла підвищенню ціннісно-мотиваційного ставлення до проблеми формування толерантності студентів педагогічних коледжів; розвитку емпатії; оволодінню формами і методами формування толерантності студентської молоді.

Наукова новизна дослідження. Уперше визначено та обґрунтовано педагогічні умови формування толерантності студентів педагогічних коледжів у позааудиторній діяльності (розроблення авторської програми виховних годин для студентів педагогічних коледжів «Крокуємо до толерантності»; залучення студентів педагогічних коледжів до участі в студентському самоврядуванні, спрямованому на формування толерантної поведінки; організація та проведення занять для наставників студентських груп «Формуємо толерантність майбутніх педагогів».); визначено критерії з відповідними показниками: когнітивний (знання про сутність феномена «толерантність»; знання про якості толерантної особистості; усвідомлення існування меж толерантності); емоційно-ціннісний (розвинена емпатія; мотивація на виявлення якостей толерантної особистості; прагнення до діалогічного спілкування); поведінковий (виявлення гуманності, терпимості, доброзичливості, чуйності, самовладання; вміння взаємодіяти, співпрацювати та вступати в діалогічне спілкування; знаходити способи попередження та вирішення конфліктів) та рівні сформованості толерантності студентів педагогічних коледжів; схарактеризовано потенціал позааудиторної діяльності педагогічних коледжів у контексті проблеми формування толерантності студентів;

уточнено сутність ключових понять дослідження: «*толерантність*» розглядаємо як складне особистісне моральне утворення, яке характеризується здатністю людини сприймати без агресії існування інших ідей, поглядів, переконань, звичок; виявляється в терпимому ставленні до іншої людини, емпатійності, довірі, співпраці, здатності до діалогу з іншими; спрямованості на конструктивне розв'язання конфліктних ситуацій; «*толерантність студентів педагогічних коледжів*» визначаємо як важливу професійну якість майбутнього

педагога, що виявляється в активній моральній позиції та готовності до конструктивної взаємодії з іншими учасниками педагогічного процесу; характеризується виявленням гуманності, терпимості, доброзичливості, спрямованістю на вирішення конфліктних ситуацій в професійній сфері на ненасильницькій основі; «формування толерантності студентів педагогічних коледжів» розглядаємо як спеціально організований процес, в основі якого – сприйняття іншої людини як цінності; прагнення до співробітництва як позитивного способу взаємодії з людьми, спрямований на розширення інформаційного поля з проблеми толерантності, формування толерантної свідомості та досвіду толерантної поведінки, розвитку здатності до самовдосконалення та професійної реалізації майбутніх педагогів;

подальшого розвитку набули зміст, засоби, форми і методи формування толерантності студентів педагогічних коледжів у позааудиторній діяльності.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає у впровадженні обґрунтованих педагогічних умов формування толерантності студентів педагогічних коледжів у позааудиторній діяльності, а також розроблених відповідно до зазначених умов: авторської програми виховних годин для студентів педагогічних коледжів «Крокуємо до толерантності»; занять для наставників студентських груп «Формуємо толерантність майбутніх педагогів» та комплексної методики діагностування рівнів сформованості толерантності студентів педагогічних коледжів у позааудиторній діяльності.

Матеріали дисертаційного дослідження можуть бути використані науковцями та викладачами педагогічних коледжів для розроблення методичного забезпечення (посібників, методичних рекомендацій для наставників студентських груп), розширення змісту курсу лекцій, семінарських, практичних занять із дисциплін «Теорія і методика виховання», «Методика виховної роботи», у системі післядипломної педагогічної освіти.

Вірогідність та статистичну значущість результатів проведення педагогічного експерименту підтверджено за допомогою статистичного критерію К. Пірсона (χ^2), що дало змогу визначити статистично достовірні розбіжності між розподілами, тобто зміни в рівнях сформованості толерантності

студентів педагогічних коледжів в експериментальній та контрольній групах відбулися не однаково. Шляхом визначення показника критерію Фішера (кутове перетворення φ^*) доведено, що статистичне підвищення рівня сформованості толерантності студентів педагогічних коледжів було досягнуто в експериментальній групі. Установлено, що відмінності рівнів сформованості толерантності студентів педагогічних коледжів експериментальної і контрольної групи не випадкові, а є результатом упровадження педагогічних умов формування толерантності студентів педагогічних коледжів у позааудиторній діяльності.

Ключові слова: толерантність, толерантність студентів педагогічних коледжів, формування толерантності студентів педагогічних коледжів, позааудиторна діяльність, педагогічні умови.

ANOTATION

Tarhonii I. V. Formation of tolerance of students of pedagogical colleges in extracurricular activities. Qualifying scientific work on the rights of the manuscript.

The dissertation on competition of a scientific degree of the doctor of philosophy on a specialty 011 - Educational, pedagogical sciences. Rivne State Humanitarian University, Rivne, 2020.

The dissertation is a complex research of an actual pedagogical problem of formation of tolerance of students of pedagogical colleges in extracurricular activity that was reflected in the theoretical substantiation and experimental verification of pedagogical conditions of formation of tolerance of students of pedagogical colleges in extracurricular activity.

On the basis of interdisciplinary analysis of the researched problem the essence of next concepts is specified: «tolerance», «tolerance of students of pedagogical colleges», «formation of tolerance of students of pedagogical colleges».

The essence of the concept of «tolerance» as a complex personal moral education, which is characterized by a person's ability to perceive the existence of other ideas, views, beliefs, habits without aggression, has been clarified; it turns out to be in

a tolerant attitude towards another person, empathy, trust, cooperation, the ability to have a dialog with other people; to focus on a constructive solution to conflict situations.

The work considers the «tolerance of students of pedagogical colleges» as an important professional quality of a future teacher, shown in an active moral position and readiness for constructive interaction with other participants in the pedagogical process; it is characterized by the identification of humanity, tolerance, benevolence, focus on resolving conflict situations in the professional sphere on a non-violent basis.

The essence of the concept of «the formation of tolerance of students of pedagogical colleges» is considered by us as a specially organized process, based on the perception of another person as a value; the desire for cooperation as a positive way of interacting with people, aimed at expanding the information field on the problem of tolerance, the formation of a tolerant consciousness and experience of tolerant behavior, the development of the ability for self-improvement and professional implementation of future teachers.

The potential of extracurricular activities of pedagogical colleges in the context of the problem of forming tolerance of students is characterized, namely: attracting students of pedagogical colleges to extracurricular activities creates opportunities for informal communication in small groups, contributes to the development of empathy; identifying the traits of a tolerant personality; expands the boundaries of educational activities, enables mentors of student groups to carry out systematic monitoring of the level of tolerance formation among students of pedagogical colleges; use various forms and methods of forming tolerance in the above contingent of applicants for higher education, allows them to develop their skills to enter into dialogical communication, interact, find ways to prevent and resolve conflicts.

Criteria and indicators of tolerance formation of students of pedagogical colleges are determined: cognitive (knowledge of the essence of the phenomenon of «tolerance», knowledge of the quality of a tolerant personality; awareness of the existence of the boundaries of tolerance); emotional-valued (developed empathy; motivation to identify the qualities of a tolerant personality, desire for dialogical communication); behavioral (identifying humanity, tolerance, benevolence,

responsiveness, self-control, the ability to interact, cooperate and engage in dialogical communication, searching for ways to prevent and resolve conflicts), and the levels (high, medium, low) of the formation of tolerance of students of pedagogical colleges are determined and characterized. The levels (high, medium, low) of tolerance formation of students of pedagogical colleges are characterized, based on certain criteria and indicators.

The results of the ascertaining stage of the experiment showed that the majority of students of pedagogical colleges (41,35% from the EG and 38,45% of students from the CG) found a low level of tolerance formation.

The analysis of the results of the ascertaining stage of the research allowed us to conclude that it is necessary to theoretically substantiate and experimentally test the pedagogical conditions for the formation of tolerance of students of pedagogical colleges in extracurricular activities.

Based on the analysis of educational practice, the results of the ascertaining stage of the experiment and the use of the method of expert evaluation, the following pedagogical conditions for the formation of tolerance of students of pedagogical colleges in extracurricular activities were identified and theoretically substantiated: development of the author's program of educational hours for students of pedagogical colleges «Stepping towards tolerance»; involvement of students of pedagogical colleges in participation in student self-government aimed at the formation of tolerant behavior; organization and holding of classes for mentors of student groups «Forming tolerance of future teachers».

The implementation of *the first pedagogical condition* provided for the development and implementation of the author's program of educational hours for students of pedagogical colleges «Stepping to Tolerance», the main tasks of which included: expansion of students information field on the problem of tolerance; development of empathy; education of humanity, friendliness, sensitivity, tolerance to other people, respect for their individuality, traditions, history, culture; formation of skills to cooperate and enter into dialogical communication; find ways to prevent and resolve conflicts; constructive interaction with other people; promoting the formation of the experience of tolerant behavior.

In the process of implementing this program are used various forms of work, including: thematic conversations, training sessions, communication workshop, quizzes, preparation of messages, explanation of problem situations, discussion of read books, statements about tolerance, video presentation, demonstration and discussion of films, staging, work in small groups, individual consultations; as well as methods: story, explanation, persuasion, conversation, discussion, example, exercises, pedagogical requirement, public opinion, creating educational situations, brainstorming, project method, role-playing and simulation games.

The implementation of the second pedagogical condition - attracting students of pedagogical colleges to participate in student self-government aimed at the formation of tolerant behavior - contributed to the creation of opportunities for informal communication of students in small groups, to identify tolerance, humanity, benevolence, responsiveness, and the development of empathy; introduction of a specific action program aimed at carrying out differentiated work with students who have discovered different levels of tolerance formation; made it possible to systematically diagnose the levels of tolerance formation among students of pedagogical colleges; the use of various forms, methods and techniques for the formation of tolerance; contributed to the expansion of the pedagogical horizons, improving the skills to interact, cooperate, enter into dialogical communication, find ways to prevent and resolve conflicts.

The implementation of the third pedagogical condition provided for the organization and conduct of classes with mentors of student groups «Forming tolerance of future teachers», whose tasks were: to promote the formation of emotional and value attitude of mentors of student groups to the problem of forming tolerance of students of pedagogical colleges; to deepen the knowledge of mentors of student groups about the essence of the phenomenon of «tolerance»; the essence of the concepts «tolerance of students of pedagogical colleges», «formation of tolerance of students of pedagogical colleges»; features of formation of tolerance of this contingent of applicants for higher education; to expand the knowledge of mentors of student groups about pedagogical tolerance; to actualize the problem of formation of tolerance of students of pedagogical colleges; to provide mentors of student groups with a method

of diagnosing the levels of tolerance of students of pedagogical colleges; to reveal pedagogical possibilities of various forms, methods and receptions of formation of tolerance of students; mastering the skills of tolerant interaction by mentors of student groups.

During the classes there were lectures, a creative workshop for mentors of student groups, a round table, workshops. Such purposeful work with teachers helped to increase the value-motivational attitude to the problem of forming tolerance of students of pedagogical colleges; development of empathy; mastering the forms and methods of forming tolerance of student youth.

Scientific novelty of the research. *For the first time* the pedagogical conditions for the formation of tolerance of students of pedagogical colleges in extracurricular activities are determined and substantiated (development of the author's program of educational hours for students of pedagogical colleges «Stepping towards tolerance»; involvement of students of pedagogical colleges in participation in student self-government aimed at the formation of tolerant behavior; organization and holding of classes for mentors of student groups «Forming tolerance of future teachers».); criteria with relevant indicators are defined : cognitive (knowledge of the essence of the phenomenon of «tolerance», knowledge of the quality of a tolerant personality; awareness of the existence of the boundaries of tolerance); emotional-valued (developed empathy; motivation to identify the qualities of a tolerant personality, desire for dialogical communication); behavioral (identifying humanity, tolerance, benevolence, responsiveness, self-control, the ability to interact, cooperate and engage in dialogical communication, searching for ways to prevent and resolve conflicts), and the levels of the formation of tolerance of students of pedagogical colleges; the potential of extracurricular activities of pedagogical colleges in the context of the problem of forming students' tolerance is characterized.

the essence of key research concept is clarified : «tolerance» is considered as a complex personal moral formation, which is characterized by the ability to perceive without aggression the existence of other ideas, views, beliefs, habits; manifests itself in a tolerant attitude towards another person, empathy, trust, cooperation, ability to have a dialogue with others; focus on constructive conflict resolution; «tolerance of

students of pedagogical colleges» is defined as an important professional quality of the future teacher, which is manifested in an active moral position and readiness for constructive interaction with other participants in the pedagogical process; characterized by the manifestation of humanity, tolerance, friendliness, focus on resolving conflict situations in the professional sphere on a non-violent basis; *«formation of tolerance of students of pedagogical colleges»* is considered as a specially organized process, based on which - the perception of another person as a value; the desire for cooperation as a positive way of interacting with people, aimed at expanding the information field on the problem of tolerance, the formation of tolerant consciousness and experience of tolerant behavior, the development of self-improvement and professional realization of future teachers;

further were developed the content, means, forms and methods of forming tolerance of students of pedagogical colleges in extracurricular activities.

The practical significance of the results of the study lies in the introduction of reasonable pedagogical conditions for the formation of tolerance of students of pedagogical colleges in extracurricular activities, as well as developed in accordance with these conditions: author's program of educational hours for students of pedagogical colleges «Stepping towards tolerance»; classes for mentors of student groups «Forming the tolerance of future teachers» and a comprehensive methodology for diagnosing the levels of tolerance of students of pedagogical colleges in extracurricular activities.

Materials of the dissertation research can be used by scientists and teachers of pedagogical colleges for development of methodical maintenance (manuals, methodical recommendations for mentors of student groups), expansion of the course of lectures, seminars, practical employment on disciplines «Theory and methods of education», «Methods of educational work». in the system of postgraduate pedagogical education.

The probability and statistical significance of the results of the pedagogical experiment were confirmed by the statistical criterion of K. Pearson (χ^2), which allowed to determine that the differences between the distributions are statistically significant, that is the changes in the levels of tolerance of students of pedagogical

colleges in the experimental and control groups were not the same. By determining the Fisher criterion index (angular transformation φ^*) it is proved that a statistical increase in the level of tolerance formation of students of pedagogical colleges was achieved in the experimental group. It is established that the differences in the levels of tolerance of students of pedagogical colleges of the experimental and control groups are not accidental, but are the result of the introduction of pedagogical conditions for the formation of tolerance of students of pedagogical colleges in extracurricular activities.

Key words: tolerance, tolerance of students of pedagogical colleges, formation of tolerance of students of pedagogical colleges, extracurricular activities, pedagogical conditions.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковано основні результати дисертації

Статті у наукових фахових виданнях України

1.Таргоній І. В. Феномен «толерантність» у психологічних та педагогічних дослідженнях: теоретичні аспекти визначення сутності. *Освітній простір України*: наук. журнал ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника». Івано-Франківськ: ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника». 2019. Вип. 15. С. 208–214.

2.Таргоній І. В. Наукові підходи до виховання толерантності зарубіжними дослідниками. *Педагогічний часопис Волині*: наук. журнал. Луцьк: СНУ імені Лесі Українки. 2019. №2 (13). С. 47–52.

3.Таргоній І. В. Толерантність студентів педагогічних коледжів: стан вихованості. *Освітній простір Україн.*: наук. журнал ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника». Івано-Франківськ: ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника». 2019. Вип. 17. Ч. 2. С. 278–284.

4.Таргоній І. В. Готовність кураторів студентських груп до виховання толерантності у студентів педагогічних коледжів. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*: зб. наук. пр. Старобільськ: ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка». 2019. Вип. 6 (329). Ч. 2. С. 109–117.

5.Таргоній І. В. Методична підготовка наставників студентських груп до виховання толерантності у студентів педагогічних коледжів. *Педагогічний часопис Волині*: наук. журнал. Луцьк: СНУ імені Лесі Українки. 2019. №4 (15). С. 85–90.

6.Таргоній І. В. До питання використання потенціалу позааудиторної діяльності педагогічних коледжів у контексті проблеми виховання толерантності студентів *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського*: зб. наук. пр. Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського. 2020. Вип. 1 (68). С. 272–276.

Статті у наукових виданнях інших держав

7. Tarhonii I V. Pedagogical conditions of education of tolerance in students of pedagogical colleges in out-of-course activities. *Science Rise*: 2 (67). Estonia: Science Rise, 2020. 27–31.

Опубліковані праці апробаційного характеру

8. Таргоній І. В. Феномен «толерантність» у працях педагогів. *Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації*: матеріали Міжнар. наук. інтернет. конф. (м. Переяслав-Хмельницький 29 березня 2019 року). Переяслав-Хмельницький, 2019. Вип. 45. С. 235–236.

9. Таргоній І. В. Феномен «толерантність» у сучасних дослідженнях. *Актуальні проблеми сучасної психодидактики: філософські, психологічні та педагогічні аспекти*: матеріали Третьої Міжнар. наук.-практ. конф. FOLIA COMENIANA: Вісник Польсько-української науково-дослідницької лабораторії психодидактики ім. Я. А. Коменського. (м. Умань 16–17 травня 2019 року). Умань, 2019. С. 185 – 188.

10. Таргоній І. В. Форми і методи виховання толерантності у студентів педагогічних коледжів у позааудиторній діяльності. *Education, Law, Business. Cartero Publishing House*. (Мадрид, Іспанія 24 квітня 2020 року). Мадрид, Іспанія, 2020. С. 82 – 84.

Опубліковані праці, які додатково відображають наукові результати дослідження

11. Таргоній І. В. Мультимедійні засоби навчання як ефективний інструмент у роботі вчителя музичного мистецтва. *Мистецька освіта та розвиток творчої особистості*: зб. наук. пр. Рівне: Волинські обереги. 2016. Вип. 2. С. 298 – 303.

12. Таргоній І. В. Використання мультимедійних технологій в системі мистецької освіти. *Іноватика у вихованні*: зб. наук. пр. Рівне: РДГУ, 2016. Вип. 4 С. 342 – 349.

13. Таргоній І. В. Мультимедійні технології в системі освіти. *Проблеми розвитку освіти на сучасному етапі*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Махачкала 15 грудня 2016 року). Махачкала, 2016. Ч. II. С. 192 – 195.

14. Таргоній І. В. Мультимедійні технології як невід’ємна складова у вихованні естетичної культури студентів мистецьких спеціальностей. *Інновації в музичній освіті та мистецтві*: матеріали наукових читань студентів, магістрантів, аспірантів (м. Рівне 30 травня 2018 року). Рівне, 2018. С. 36 – 27.